

Zaak C-556/23

Samenvatting van een verzoek om een prejudiciële beslissing krachtens artikel 98, lid 1, van het Reglement voor de procesvoering van het Hof

Datum van indiening:

4 september 2023

Verwijzende rechter:

Symvoulío tis Epikrateias (Griekenland)

Datum van de verwijzingsuitspraak:

2 augustus 2023

Verzoekende partij:

Zoungla AE

Verwerende partij:

Ethniko Symvoulío Radiotileorasis (ESR)

Voorwerp van het hoofdgeding

Verzoek tot nietigverklaring van besluit nr. 990/2021 van de Ethniko Symvoulío Radiotileorasis (ESR), waarbij verzoekster (een besloten vennootschap) een boete van 80 000 EUR werd opgelegd voor het vertonen van audiovisueel materiaal van een inferieur gehalte, en één van 40 000 EUR voor schending van de verplichting tot eerbiediging van de menselijke waardigheid en persoonlijkheid, alsmede tot nietigverklaring van elk ander handelen of nalaten van de overheidsinstantie.

Voorwerp en juridische grondslag van het verzoek om een prejudiciële beslissing

Het prejudiciële verzoek krachtens artikel 267 VWEU betreft de uitlegging van bepalingen van richtlijn 2010/13 betreffende audiovisuele mediadiensten, zoals gewijzigd bij richtlijn 2018/1808, gelezen in samenhang met de artikelen 1, 20, 21 en 49 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie.

De prejudiciële vragen

1. Valt a) het waarborgen van de eerbiediging en bescherming van de menselijke waarde en waardigheid, en b) het tegengaan van vertoning van materiaal van inferieur gehalte door aanbieders van televisiediensten, met name materiaal met de kenmerken van de uitzending van verzoekster, onder de doelstellingen van richtlijn (EU) 2010/13, zoals gewijzigd bij richtlijn (EU) 2018/1808, en derhalve binnen de werkingssfeer ervan?

2. Indien a) de verplichting tot eerbiediging en bescherming van de menselijke waarde en waardigheid en/of b) het verbod op vertoning van materiaal van inferieur gehalte, met name materiaal met de kenmerken van de litigieuze uitzending, binnen de werkingssfeer van de richtlijn valt (vallen): is een nationale bepaling volgens welke de genoemde verplichtingen gelden voor alle aanbieders van televisiediensten behalve voor degenen die televisieprogramma's slechts via het internet vertonen, in strijd met artikel 4, lid 1, van de richtlijn, gelezen in samenhang met het beginsel van gelijke behandeling, dat is verankerd in de artikelen 20 en 21 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie?

3. Indien het antwoord op de eerste twee vragen bevestigend luidt: dient de nationale regelgevende instantie dan – om te verzekeren dat de richtlijn daadwerkelijk doeltreffend is – de nationale regels waarbij de betreffende verplichtingen worden opgelegd, zonder onderscheid toe te passen op alle aanbieders van televisiediensten, ondanks dat deze verplichtingen en de daaraan verbonden sancties volgens het nationale recht gelden voor alle overige aanbieders van televisiediensten, maar niet voor degenen die hun televisieprogramma's slechts via het internet vertonen, of is het opleggen van administratieve sancties wegens schending van genoemde verplichtingen door een online televisie-uitzending indien dit gebeurt op grond van een ruime uitlegging of analoge toepassing van de nationale regels inzake televisiediensten, onverenigbaar met het beginsel „nullum crimen, nulla poena sine lege certa”, dat is verankerd in artikel 49, lid 1, eerste volzin, van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie, gelezen in samenhang met het rechtszekerheidsbeginsel?

4. Wanneer het antwoord op de eerste prejudiciële vraag ontkennend luidt en wordt geoordeeld dat a) de verplichting tot eerbiediging en bescherming van de menselijke waarde en waardigheid en/of b) het verbod op vertoning van materiaal van inferieur gehalte (met name materiaal met de inhoud van de litigieuze uitzending) niet vallen binnen de werkingssfeer van de richtlijn in de zin van artikel 4, lid 1: volgt dan uit artikel 2, lid 1, van richtlijn 2010/13, zoals van kracht, in het geval dat de wettelijke regeling van een lidstaat deze verplichtingen (op straffe van administratieve sancties) oplegt aan aanbieders van televisiediensten via zendmasten, via satellietverbindingen of via breedbandnetwerken, maar niet aan aanbieders van televisiediensten via internet, dat de bevoegde nationale instantie uit hoofde van het beginsel van gelijke behandeling gehouden is om ook bij een online televisie-uitzending de

mogelijkheid van oplegging van administratieve sancties wegens schending van bovengenoemde regels te overwegen?

5. Indien het antwoord op de vierde vraag bevestigend luidt: is op grond van de voorgaande overwegingen en op basis van een uitlegging van het nationale recht die in overeenstemming is met het recht van de Unie en, in het bijzonder, met de genoemde bepalingen van de richtlijn, de verplichting van de nationale regelgevende instantie om de regels van het nationale recht waarbij genoemde verplichtingen worden opgelegd, zonder onderscheid op alle televisiediensten toe te passen, ongeacht de wijze van transmissie, verenigbaar met het beginsel „nullum crimen, nulla poena sine lege certa” en het rechtszekerheidsbeginsel, gezien dat deze verplichtingen, die het nationale recht aan alle overige aanbieders van televisiediensten oplegt, niet van toepassing zijn op online televisie?

Relevante bepalingen van Unierecht

Handvest van de grondrechten van de Europese Unie (hierna: „Handvest”), artikelen 1, 20, 21 en 49.

Richtlijn 2010/13/EU van het Europees Parlement en de Raad van 10 maart 2010 betreffende de coördinatie van bepaalde wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen in de lidstaten inzake het aanbieden van audiovisuele mediadiensten (richtlijn audiovisuele mediadiensten) (PB 2010, L 95, blz. 1), zoals gewijzigd bij richtlijn 2018/1808/EU van het Europees Parlement en de Raad van 14 november 2018, tot wijziging van richtlijn 2010/13 in het licht van een veranderende marktsituatie (PB 2018, L 303, blz. 69): overwegingen 10, 16, 34, 102 tot 104 en artikelen 1, 2, 4, 6, 28, 30.

Relevante bepalingen van nationaal recht

Syntagma tis Ellados (grondwet van Griekenland): artikelen 14 (uitdrukkingsvrijheid en met name verankering van de persvrijheid) en 15 (uitzondering van de televisie van de bepalingen ter bescherming van de pers, en plaatsing ervan onder rechtstreekse controle van de overheid).

Wet 4779/2021, Omzetting in de nationale wetgeving van richtlijn (EU) 2010/13 van het Europees Parlement en de Raad van 10 maart 2010 betreffende de coördinatie van bepaalde wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen in de lidstaten inzake het aanbieden van audiovisuele mediadiensten, zoals gewijzigd bij richtlijn 2018/1808/EU van het Europees Parlement en de Raad van 14 november 2018 en andere bepalingen onder de bevoegdheid van de Geniki Grammateia Epikoinonias kai Enimerosis (algemeen secretariaat communicatie en informatieverstrekking; FEK A' 27/20.2.2021): artikelen 2, lid 1 (definities), 8 (omzetting in de nationale rechtsorde van artikel 6 van richtlijn 2010/13), 33 (aanwijzing van de ESR als toezichthouder op de toepassing van de wet en

bevoegdheid tot het opleggen van sancties), 36, lid 1 (oplegging van sancties door de ESR bij overtreding van onder meer artikel 8 van de wet).

Wet 2328/1995, Wettelijk regime van de particuliere televisie en de plaatselijke radio, regeling van de radio-/televisiemarkt en andere bepalingen (FEK A' 159/3-8-1995): artikelen 1, 3 en 4.

Wet 4173/2013, Nieuwe Griekse Radio, Internet en Televisie (FEK A' 169/26-07-2013): artikel 3.

Presidentieel decreet (hierna: „p.d.”) 77/2003, Gedragscode voor nieuws- en andere journalistieke en politieke uitzendingen (FEK A' 75/28-3-2003): artikelen 1-2, 4-5, 8 en 9.

Wet 2863/2000, Ethniko Symvoulío Radiotileorasis en andere instanties in de radio-/televisiesector (FEK A' 262/29-11-2000): artikel 4, lid 1.

Wet 2644/1998 betreffende abonnementen voor het aanbieden van radio- en televisiediensten en aanverwante bepalingen (FEK A' 233/13.10.1998): artikelen 1, 10 en 12.

Wet 3592/2007, Concentratie van en vergunningverlening aan Informatieverstreckende Mediaondernemingen en andere bepalingen (FEK A' 161/19-7-2007): artikelen 1, 11 en 13, lid 5.

Beknopte weergave van de feiten en het verloop van de procedure

- 1 Op 22 februari 2021 werd via de website van verzoekster, die geen traditioneel televisiekanaal is, een programma getoond dat rechtstreeks kon worden gevolgd („live streaming”). Hierbij werd een uitzending doorgegeven van een radiokanaal dat uitzendt via het internet. Het programma werd via de website van verzoekster in audiovisuele vorm uitgezonden, waarbij de producent in de digitaal uitzendende radiostudio fungeerde als presentator. Tijdens deze uitzending benutte de presentator een strafzaak voor pedofilie die tegen derden aanhangig was, om een persoonlijke aanval te doen op specifieke met naam genoemde politici, waarbij hij deze aanduidde met een stortvloed van lasterlijke uitlatingen en onverhulde beledigingen. Volgens de presentator zou – zonder enige onderbouwing – een politicus met een hoge functie in het overheidsapparaat voorts „willens en wetens pedofielen en pederasten beschermen en hen aan te bevelen voor verantwoordelijke posities waar zij hun ziekelijke seksuele behoeften kunnen botleven”. Aangaande deze zelfde politicus insinueerde de presentator meermalen duidelijk als diens motivatie voor deze bemoeiingen om pederasten op verantwoordelijke posities te doen belanden, onder meer dat diens „eigenaardigheden ook geregistreerd zijn” en dat hij veelvuldig gechanteerd wordt. De presentator suggereerde ook dat andere, uitdrukkelijk genoemde politici betrokken waren bij illegale netwerken van pederastie. De presentator insinueerde eveneens zonder enige onderbouwing dat er een rechtstreeks verband zou bestaan

tussen de aanval door onbekende daders op een bekende uitgever van een blad en hetgeen deze over de bewuste politicus en diens vrouw had geschreven.

- 2 De Ethniko Symvoulío Radiotileorasis (nationale raad voor de radio en de televisie; hierna: „ESR”) boog zich over het voorval op basis van onder meer richtlijn 2010/13, zoals gewijzigd bij richtlijn 2018/1808, en de bepalingen van wet 4779/2021, waarbij deze richtlijnen in nationaal recht zijn omgezet. Na te hebben aanvaard dat het aanbieden van een audiovisuele dienst in de zin van richtlijn 2010/13 en van wet 4779/2021 betref, oordeelde de raad dat de verplichting tot eerbiediging van de menselijke waardigheid en persoonlijkheid alsmede het verbod op vertoning van materiaal van een inferieur gehalte, beide berustend op het nationale recht, moeten gelden voor „elk audiovisueel materiaal dat via vrij toegankelijke elektronische websites aan het gehele publiek wordt aangeboden en waarvan de mogelijke effecten voor de kijkers of luisteraars analoog zijn aan die van soortgelijk materiaal dat wordt uitgezonden door traditionele kanalen”, en derhalve ook voor online televisie-uitzendingen, ondanks dat deze niet uitdrukkelijk onder de letter van de relevante nationale bepalingen vallen. De ESR oordeelde vervolgens dat „de litigieuze uitzending het publiek (en wel grotendeels in de vorm van nieuws en feitelijke gebeurtenissen) zonder enige onderbouwing meningen en standpunten van de presentator voorschotelde die zeer beledigend waren voor de daarin genoemde personen”, op een wijze die „de kwaliteit van het weergegeven radioprogramma tot een extreem inferieur niveau trok” en die „overduidelijk en onnodig beledigend was voor de persoonlijkheid van de betrokkenen”. De ESR stelde derhalve vast dat verzoekster de verplichtingen had geschonden die voortvloeien uit artikel 1, lid 1, van wet 2328/1995, alsmede artikel 2, lid 1, artikel 4, artikel 9, lid 2, artikel 5, lid 1, en artikel 8, lid 1, van p.d. 77/2003, die de eerbiediging van de menselijke waarde en persoonlijkheid voorschrijven en het vertonen van materiaal van een inferieur gehalte, als in het onderhavige geval, verbieden. Gelet op het bovenstaande heeft de ESR als administratieve sanctie aan verzoekster een boete van 80 000 EUR opgelegd voor het vertonen van audiovisueel materiaal van inferieur gehalte en een boete van 40 000 EUR voor schending van de verplichting om de menselijke waarde en persoonlijkheid te eerbiedigen.

Beknopte weergave van de motivering van de verwijzingsbeslissing

- 3 Bij wet 4779/2021 werd richtlijn 2010/13, zoals gewijzigd bij richtlijn (EU) 2018/1808, (hierna: „richtlijn”) omgezet in de Griekse rechtsorde. Bij artikel 33, lid 1, van wet 4779/2021 werd de bevoegdheid om sancties op te leggen wegens schending van deze wet opgedragen aan de ESR, een onafhankelijke regelgevende instantie. Artikel 36, lid 1, van dezelfde wet bepaalt welke sancties kunnen worden opgelegd met verwijzing naar nationale wetgeving waarbij specifieke sancties worden ingesteld voor overtredingen van de zuiver nationale wetgeving inzake radio en televisie.

4 Parallel aan deze wet zijn in de nationale rechtsorde nog altijd de bepalingen van nationale wetgeving van kracht die voorafgaand aan de genoemde richtlijnen golden. Deze bevatten zelfstandige dwingende regels en verboden met betrekking tot de inhoud van radio- en televisiediensten en dragen de bevoegdheid tot oplegging van sancties terzake op aan de ESR. Hiertoe behoren de verplichting tot eerbiediging van de menselijke waarde en waardigheid, het regelrechte verbod op het vertonen van materiaal van inferieur gehalte, en aanverwante regels ter specificering van dit algemene verbod. Deze wetgeving bevat eveneens gedetailleerde bepalingen betreffende de soort en berekening van de door de ESR op te leggen sancties.

5 Worden de bewuste bepalingen van deze wetgeving in samenhang gelezen, dan blijkt echter dat de genoemde verplichtingen gelden voor diensten waarbij de aanbieders van televisieprogramma's gebruik maken van (analoge of digitale) radio- en televisiefrequenties of van een satellietverbinding, maar dat het online aanbieden van televisiediensten door andere dan de traditionele televisiekanalen niet wordt genoemd. Aangetekend zij, dat de toepassing van de radio- en televisiewetgeving, waarbij ook de bovengenoemde litigieuze verplichtingen worden opgelegd, op basis van wet 3592/2007 weliswaar is uitgebreid tot radio- en televisiediensten die worden aangeboden door middel van breedbandnetwerken, maar dat, op grond van artikel 15, lid 2, van wet 3592/2007, online televisie specifiek wordt onderscheiden van de overige televisiediensten die worden aangeboden door middel van breedbandnetwerken, en uitdrukkelijk van het toepassingsgebied van deze wet wordt uitgezonderd.

Bovendien gelden deze verplichtingen, op basis van de artikelen 3, lid 1, onder a), van wet 2328/1995 en artikel 3, leden 1, 2 en 3, van wet 4173/2013 in onderlinge samenhang uitgelegd, ook voor audiovisueel materiaal op de websites van televisiekanalen die hun programma mede via frequenties uitzenden (hierna: „traditionele televisiekanalen”). Aanbieders van online televisiediensten die geen traditionele televisiekanalen zijn, vallen niet onder de radio- en televisiewetgeving waarbij de verplichting tot eerbiediging van de menselijke waarde en waardigheid wordt opgelegd en het vertonen van materiaal van inferieur gehalte wordt verboden. De nationale regelgevende instantie kan hun terzake derhalve niet door middel van een ruime uitlegging of analoge toepassing van het nationale recht sancties opleggen.

6 Een minderheid van het verwijzende gerecht is met betrekking tot de uitlegging van het nationale recht echter van mening dat de nationale regelgevende instantie wel sancties kan opleggen voor de aanbieding van online televisiediensten door een aanbieder die uitsluitend via het internet uitzendt, indien deze een schending constateert van de uit artikel 15, lid 2, van de grondwet voortvloeiende, en in de nationale wetgeving nader uitgewerkte, verplichtingen.

7 Omdat het verwijzende gerecht evenwel in meerderheid van mening is dat uit de letter van het nationale recht niet duidelijk en onbetwistbaar blijkt dat de daarbij opgelegde verplichtingen en de eraan verbonden sancties eveneens gelden voor

televisiediensten die via het internet worden aangeboden door niet-traditionele televisiekanalen, vraagt het zich af of met het Unierecht in de sector van televisiediensten een nationale regeling valt te verenigen volgens welke de verplichting tot eerbiediging en bescherming van de menselijke waarde en waardigheid en een verbod op vertoning van materiaal van inferieur gehalte gelden voor alle aanbieders van televisiediensten, behalve voor de aanbieders die online televisie uitzenden en geen traditionele televisiekanalen zijn..

- 8 Uit de bepalingen van richtlijn 2010/13, zoals gewijzigd bij richtlijn 2018/1808, alsmede uit de overwegingen in de considerans ervan, blijkt dat de doelstelling van de richtlijn is, in een bijzonder concurrerend medialandschap dezelfde regels toe te passen op marktpartijen die zich tot hetzelfde publiek richten (arrest van 21 oktober 2015, *New Media Online GmbH*, C-347/14, EU:C:2015:709, punt 22). Ter verwezenlijking van die doelstelling bedient de richtlijn zich van twee methoden: ten eerste, de vaststelling van bepaalde inhoudelijke basisregels (gecoördineerde voorschriften), waarvan de lidstaten de uniforme toepassing op alle aanbieders van audiovisuele mediadiensten binnen hun jurisdictie dienen te verzekeren, en ten tweede, de vaststelling van regels voor de totstandkoming van een markt van audiovisuele mediadiensten binnen de lidstaten teneinde de toepassing van fundamentele beginselen van het Unierecht te waarborgen.

Verder heeft het Hof, bij de uitlegging van de eerdere richtlijn 89/552, geoordeeld dat „de richtlijn de voorschriften op de onder deze richtlijn vallende gebieden niet volledig harmoniseert, maar in minimumvoorschriften voorziet waaraan uitzendingen afkomstig uit en bedoeld voor ontvangst in de Unie moeten voldoen” (arrest van 22 september 2011, *Mesopotamia Broadcast en RojTV*, C-244/10 en C-245/10, EU:C:2011:607, punt 34). De gecoördineerde voorschriften van richtlijn 2010/13 omvatten niet de litigieuze verplichtingen (eerbiediging van de menselijke waarde en waardigheid en niet vertonen van materiaal van inferieur gehalte), en de voorschriften die de Griekse wetgever heeft vastgesteld bij de omzetting ervan in het Griekse recht bevatten deze evenmin met zoveel woorden. De ESR heeft in de onderhavige zaak niettemin twee afzonderlijke boetes opgelegd wegens het online vertonen van televisiemateriaal door een niet-traditioneel televisiekanaal, waarin niet enkel in strijd met artikel 6 van de richtlijn werd aangezet tot geweld of haat wegens de seksuele oriëntatie van personen, maar ook de menselijke waardigheid werd geschonden, hetgeen strijdig is met de regels van de zuiver nationale radio- en televisiewetgeving, die verplichtingen bevatten tot eerbiediging van de menselijke waardigheid en tot onthouding van vertoning van materiaal van inferieur gehalte. Hieruit volgt dat de beslissende vraag is, of de doelstelling om de menselijke waarde en waardigheid te waarborgen en de vertoning van materiaal van inferieur gehalte te voorkomen, onder de doelstellingen van de richtlijn valt.

- 9 Het verwijzende gerecht is eenstemmig van mening dat deze vraag bevestigend moet worden beantwoord, aangezien het volgt uit de bepalingen van richtlijn 2010/13 in haar geheel, uitgelegd op basis van artikel 1 van het Handvest, waarin de menselijke waardigheid als fundamenteel beginsel van het Unierecht en als

fundamenteel recht wordt verankerd, dat de coördinatie middels de richtlijn van een basisbundel van regels betreffende de inhoud van televisie-uitzendingen, die zonder onderscheid van toepassing zijn op alle televisie-uitzendingen via welke transmissiewijze dan ook, bijdraagt tot een minimale mate van eerbiediging van de menselijke waarde en waardigheid en tot een minimumniveau van inhoudelijke kwaliteit, dat tenminste de bescherming van het aanzien en de reputatie van de besproken personen omvat (zie artikel 28 van de richtlijn).

Hoewel de richtlijn de twee litigieuze verplichtingen niet als zodanig formuleert, vallen deze derhalve wel onder de doelstellingen, en daarmee ook binnen de werkingssfeer ervan. Dit valt tevens af te leiden uit de letter en de geest van bepaalde voorschriften van de richtlijn, ook al betreffen deze de inhoud van audiovisuele diensten die tot de gecoördineerde markt behoren (artikelen 28 en 30, lid 2, van richtlijn 2010/13). Omdat deze uitlegging van de richtlijn niet boven elke twijfel verheven is, is het verwijzende gerecht gehouden hierover de eerste prejudiciële vraag stellen.

- 10 Wanneer een lidstaat ervoor kiest om op basis van artikel 4, lid 1, van richtlijn 2010/13, voor aanbieders van audiovisuele diensten naleving van meer gedetailleerde of strengere regels vast te stellen dan waarin de richtlijn voorziet, is deze verplicht het beginsel van gelijke behandeling in acht te nemen. Dit is een in de artikelen 20 en 21 van het Handvest verankerd algemeen beginsel van Unierecht, dat vereist dat vergelijkbare situaties niet verschillend en verschillende situaties niet gelijk worden behandeld, tenzij een dergelijke behandeling objectief gerechtvaardigd is (zie arrest van 18 juli 2013, Sky Italia Srl, C-234/12, EU:C:2013:496; inzake het beginsel van gelijke behandeling, zie ook arrest van 14 september 2010, Akzo Nobel Chemicals en Akcros Chemicals Ltd, C-550/07 P, EU:C:2010:512, punten 54 en 55 en aldaar aangehaalde rechtspraak). Indien wordt aanvaard dat de litigieuze verplichtingen binnen de werkingssfeer van de richtlijn vallen, vraagt het verwijzende gerecht zich af of artikel 4, lid 1, van de richtlijn, gelezen in samenhang met het beginsel van gelijke behandeling, aldus moet worden opgevat dat het zich verzet tegen een nationale regeling volgens welke bedoelde verplichtingen en de daaraan verbonden sancties gelden voor alle aanbieders van televisiediensten behalve die welke hun programma slechts online vertonen. Derhalve stelt het de tweede prejudiciële vraag.
- 11 Wanneer het antwoord op de eerste twee vragen bevestigend luidt, vraagt het verwijzende gerecht zich af hoe de nationale regelgevende instantie behoort te handelen. Teneinde de doelstelling van de richtlijn (te weten het tegengaan van de vertoning van televisiemateriaal dat indruist tegen de menselijke waardigheid en een inferieur gehalte heeft), te verwezenlijken, zou de nationale regelgevende instantie op grond van het doeltreffendheidsbeginsel in principe, door het nationale recht uit te leggen overeenkomstig dwingende bepalingen van het Unierecht, de in het puur nationale recht vastgelegde verplichtingen moeten toepassen en onderzoeken of de daaraan verbonden sancties kunnen worden opgelegd aan alle marktdeelnemers die, ongeacht de wijze van transmissie, visueel materiaal uitzenden. Artikel 49, lid 1, eerste volzin, van het Handvest formuleert

evenwel het legaliteitsbeginsel. Het Hof heeft deze bepaling ook van toepassing geacht op administratieve sancties (arrest van 24 maart 2021, Prefeitura Ufficio territoriale del governo di Firenze, C-870/19 en 871/19, EU:C:2021:233, punt 49). Het was van oordeel dat een sanctie, ook al is deze niet van strafrechtelijke aard, slechts mag worden opgelegd wanneer deze berust op een duidelijke en ondubbelzinnige wettelijke grondslag. Voorts gebiedt het rechtszekerheidsbeginsel, dat volgens vaste rechtspraak deel uitmaakt van de rechtsorde van de Unie en door de lidstaten in acht moet worden genomen bij de uitoefening van de hun door de richtlijnen verleende bevoegdheden, dat wetgeving duidelijk en nauwkeurig is, en de toepassing ervan voor de justitiabelen voorzienbaar. De rechtszekerheid is in het bijzonder een dwingend vereiste in het geval van een regeling die financiële consequenties kan hebben, teneinde de belanghebbenden in staat te stellen de omvang van hun verplichtingen nauwkeurig te kennen (arrest van 16 september 2008, Commissioners of Her Majesty's Revenue & Customs/Isle of Wight Council e.a., C-288/07, EU:C:2008:505, punten 47 en 48). Bijgevolg zou een uitbreiding van de verplichting tot eerbiediging van de menselijke waarde en waardigheid en/of het verbod op het vertonen van materiaal van een inferieur gehalte, alsmede de oplegging van de daaraan verbonden sancties, naar online televisie-uitzendingen, op grond van een met het Unierecht verenigbare uitlegging van het nationale recht, in strijd kunnen zijn met het legaliteitsbeginsel. Derhalve stelt het verwijzende gerecht de derde prejudiciële vraag.

- 12 Wanneer het antwoord op de eerste prejudiciële vraag ontkennend luidt, vraagt het verwijzende gerecht zich af of de nationale regelgevende instantie gehouden is om de nationale bepalingen waarbij de litigieuze verplichtingen worden opgelegd zonder onderscheid op alle aan haar jurisdictie onderworpen aanbieders van televisiediensten, dus ook op de aanbieders van online televisiediensten, toe te passen op grond van een uitlegging van artikel 2, lid 1, van richtlijn 2010/13, dat luidt: „Elke lidstaat ziet erop toe dat alle audiovisuele mediadiensten, uitgezonden door onder zijn bevoegdheid vallende aanbieders van mediadiensten, voldoen aan de regels van het rechtsstelsel dat van toepassing is op audiovisuele mediadiensten die bestemd zijn voor het publiek in die lidstaat.” Volgens het verwijzende gerecht betekent deze bepaling, uitgelegd in het licht van het met de richtlijn nagestreefde doel, dat een lidstaat, indien hij ervoor kiest om eigen regels op te leggen die verder gaan dan de door de richtlijn gecoördineerde verplichtingen, gehouden is om het beginsel van gelijke behandeling toe te passen, in de zin dat deze regels, mede gelet op de technologische neutraliteit van de richtlijn, niet slechts mogen worden toegepast op sommige aanbieders van televisiediensten en niet op andere, louter gebaseerd op de gebruikte transmissiewijze, zonder dat er een objectieve reden voor dit onderscheid bestaat.
- 13 Wanneer het recht van een lidstaat voor de uitzendingen met gebruik van een zendmast, een satellietverbinding of voor betaaltelevisie, op straffe van administratieve sancties het vertonen van inferieur materiaal verbiedt en de eerbiediging van de menselijke waarde verplicht stelt, maar geen corresponderende regels neerlegt voor uitzendingen van online

televisieprogramma's, is de bevoegde nationale instantie derhalve gehouden om, met toepassing van het beginsel van gelijke behandeling, te onderzoeken of ook administratieve sancties kunnen worden opgelegd voor schending van genoemde regels tijdens een online televisie-uitzending. Aangezien deze uitlegging evenwel niet boven alle twijfel is verheven (het Hof heeft nog geen uitlegging gegeven aan de bewuste bepaling van de richtlijn), stelt het verwijzende gerecht de vierde prejudiciële vraag.

- 14 Wanneer het antwoord op de vierde prejudiciële vraag bevestigend luidt, rijst de vraag of de, op een met het Unierecht verenigbare uitlegging van het nationale recht berustende, verplichting van de nationale regelgevende instantie om de regels waarbij de litigieuze verplichtingen worden opgelegd eenvormig en zonder onderscheid toe te passen op alle televisiediensten, ongeacht de wijze van transmissie, verenigbaar is met het legaliteitsbeginsel. Bedoelde verplichtingen, die in het nationale recht worden opgelegd aan de overige aanbieders van televisiediensten hebben immers geen betrekking op online televisie. Derhalve stelt het verwijzende gerecht de vijfde prejudiciële vraag.
- 15 De prejudiciële vragen dragen volgens het verwijzende gerecht bij tot de oplossing van het hoofdgeding, in de zin dat indien de nationale regelgevende instantie gehouden is om te overwegen of online aanbieders van televisiemateriaal een sanctie moet worden opgelegd wegens schending van de verplichting tot eerbiediging van de menselijke waarde en waardigheid en/of van het verbod op het vertonen van materiaal van een inferieur gehalte, ondanks dat het nationale recht hierin voor online aanbieders niet voorziet, heeft de ESR in beginsel wettig geoordeeld dat de bewuste verplichtingen ook gelden voor die aanbieders en dat de raad als nationale regelgevende instantie de oplegging van sancties ter zake kan overwegen. Indien daarentegen een nationale regeling waarbij online televisie-uitzendingen van de bewuste verplichtingen worden uitgezonderd, niet in strijd is met het Unierecht of althans het Unierecht de uitbreiding van die verplichtingen tot online televisie niet toestaat zonder uitdrukkelijke nationale bepaling, dan zal het onderhavige verzoek tot nietigverklaring gegrond moeten worden verklaard.